

ROBUSTE UNGE

Resultater af robusthedskurset
UP2U for unge på kanten
af uddannelsessystemet

INDHOLD

Forord: Et godt eksempel	3
Indledning: Robusthedskursus hjælper unge i uddannelse.....	4
Mikkel: Jeg er ikke længere sådan en arrogant lille stodder	6
Hvad er UP2U?	9
Emilie: Du får ikke noget som helst ud af at pakke dig selv ind i bobleplast	12
Resultater af UP2U	15
Michael: Før i tiden kunne jeg ikke give en større fuck for samfundet	16
At komme i gang med UP2U	19
Karina: Jeg tror ikke, jeg er klar til at sidde på en skolebænk	22
Læs mere	25
Metodebilag.....	26

Forord

ET GODT EKSEMPEL

Center for Boligsocial Udvikling (CFBU) arbejder for at styrke de boligsociale indsatser i Danmarks udsatte boligområder. Det gør vi ved at dokumentere og udbrede viden om de mest virkningsfulde indsatser for udsatte beboere.

En vigtig målsætning i det boligsociale arbejde er at få flere unge til at gennemføre en uddannelse. Udfordringen består både i, at mange udsatte unge hverken er i gang med job eller uddannelse, og at dem, der starter, ofte falder fra gentagne gange. Det er derfor vigtigt at hjælpe de unge både gennem tidlige indsatser og støtte dem, når de er kommet i gang med en uddannelse.

Vi har i denne rapport valgt at dokumentere det succesfulde robusthedskursus UP2U ('Up To You'), som er udviklet af Ungdommens Uddannelsesvejledning (UU). Vi ser et potentiale i, at indsatsen kan udrulles til det boligsociale felt. Det skyldes en kombination af tre forhold: en høj koncentration af unge, som kunne have gavn af indsatsen, gode muligheder for rekruttering af målgruppen gennem de boligsociale medarbejdere og en effektiv indsats med dokumenteret virkning.

Vi håber, at både UU-centre, kommuner og boligsociale indsatser i udsatte boligområder vil lade sig inspirere af indholdet på de følgende sider til at skabe endnu bedre indsatser for unge i udsatte boligområder.

God læsning

Birgitte Mazanti, Centerleder
Center for Boligsocial Udvikling

Indledning

ROBUSTHEDSKURSUS HJÆLPER UNGE I UDDANNELSE

Hvad gør man, når trætheden bliver altoverskyggende, og depressionen lurker under overfladen? Hvis løsningen på problemerne er at trække sig tilbage og lukke sig inde i sig selv? Når man er stemplet som ballademager og har vendt ryggen til samfundet? Eller når motivationen og lysten til at komme videre og få en uddannelse bare ikke er der?

Ovenstående scenarier kan du genfinde i fire personlige fortællinger, som udgør en del af denne evaluering af robusthedskurset UP2U ('Up To You'). UU Vestsjælland (Ungdommens Uddannelsesvejledning) har udviklet kurset og har gennem de sidste 2½ år haft succes med at få udsatte unge fra restgruppen i gang med og fastholdt i uddannelse. I dag er 84 % af de 25 deltagere fra restgruppen¹ i uddannelse eller job. Det er 19 procentpoint mere end sammenlignelige unge fra samme områder, som ikke har deltaget på UP2U. Derudover er 76 % af de 25 stærkt frafaldstruede elever fra HF, som har deltaget på UP2U, blevet fastholdt i deres uddannelse eller er i gang med anden uddannelse eller job.

Idéen bag kurset er at arbejde med de unges robusthed og give de unge redskaber til at håndtere personlige og sociale

problemer, samtidig med at der er fokus på faglig udvikling. Dårlige skoleerfaringer, som fx mobning, konflikter, negativ faglig selvsvurdering mv., øger risikoen for ikke at komme i gang med en ungdomsuddannelse og er medvirkende til, at de unge giver for let op, når der stilles krav.

EN VÆRKTØJSKASSE TIL FLERE MÅLGRUPPER

Alt for mange unge får ikke en ungdomsuddannelse, og mange af dem bor i landets udsatte boligområder, hvor 27 % af de 25-årige tilhører restgruppen – dvs. står uden uddannelse eller job og har ikke gennemført en ungdomsuddannelse (Larsen, S.B. m.fl., 2015). Center for Boligsocial Udvikling (CFBU) anbefaler konceptet UP2U, fordi kurset består af en veldefineret værktøjskasse, som kan tilpasses forskellige målgrupper lige fra unge på grundskoleniveau til unge i restgruppen og unge, der har brug for hjælp til at blive fastholdt i uddannelse.

Allerede i dag er Ungdommens Uddannelsesvejledning (UU) til stede i mange udsatte boligområder i hele landet, hvor de samarbejder tæt med de boligsociale indsatser. Ofte består den lokale indsats af individuelle samtaleforløb, hvor de unge

tilbydes vejledning og støtte. I modsætning til den individuelle vejledning er UP2U et intensivt gruppeforløb, der enten kan stå alene eller tilbydes som et supplement til den individuelle vejledning. Når indsatsen foregår i samarbejde med lokale aktører, som fx klubber, SSP og boligsociale indsatser øges mulighederne for at rekruttere unge, der er langt væk fra uddannelsessystemet.

EKSEMPLER OG KONKRETE REDSKABER

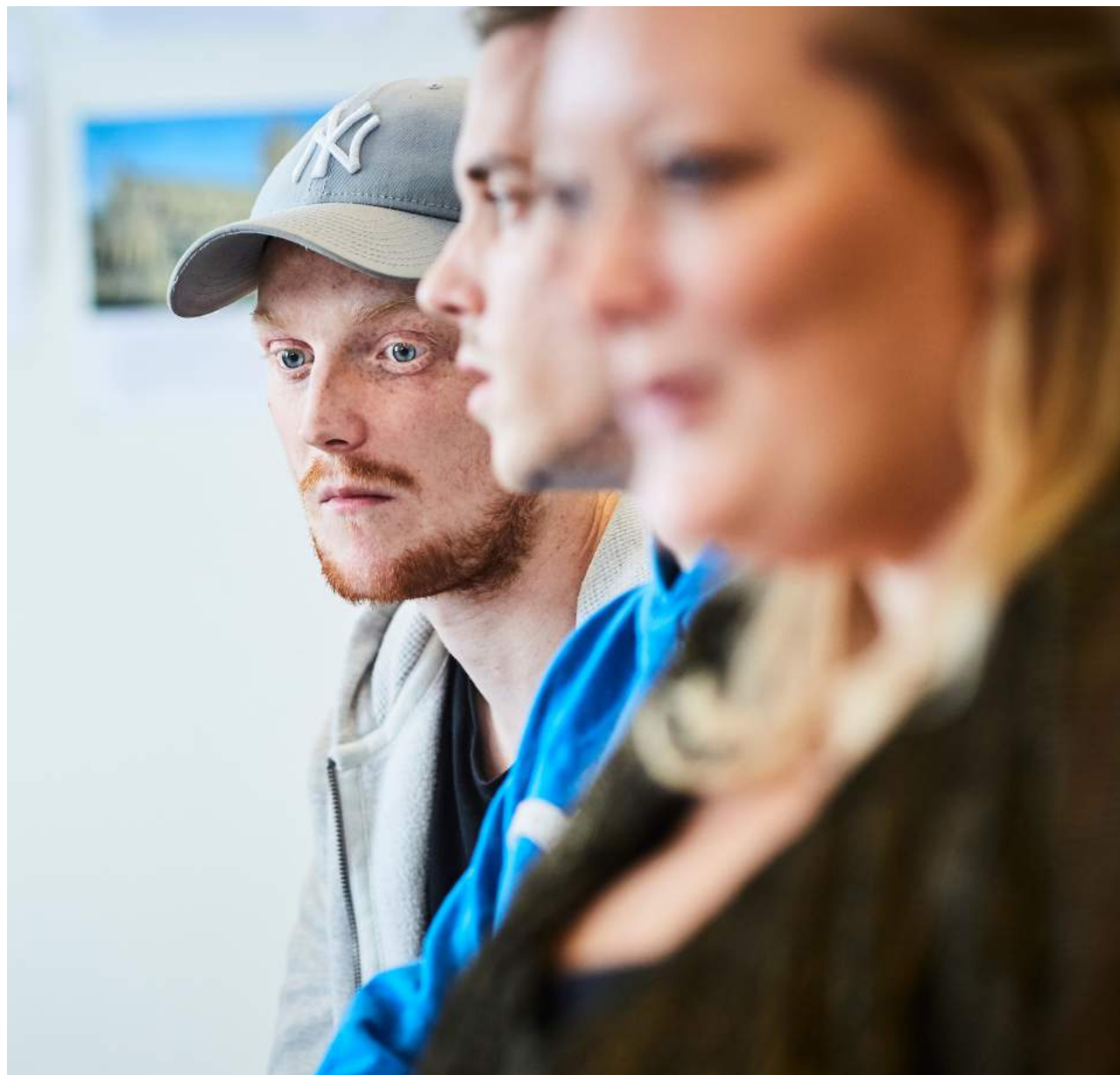
På de følgende sider kan du læse om, hvordan UP2U er stykket sammen, og hvilke resultater det indtil videre har kastet af sig. For at illustrere, hvad kurset tilbyder, har vi bl.a. interviewet fire tidligere deltagere, som fortæller om deres personlige udvikling før, under og efter kurset.

Først møder vi Mikkel, der har fået sit liv på ret kurs efter at være kommet ud af et hashmisbrug. Efter UP2U formår han igen at få retning på sit liv og finder gejsten til at gennemføre sin HF. Herefter møder vi Emilie, der oplever svigt og manglende opbakning hjemmefra. UP2U giver hende større selvtillid og mod på at tackle nye udfordringer. Vi møder desuden Michael, der gennem hele sin skolegang har været på tværs

og haft svært ved at finde den rette hylde. I løbet af UP2U får han en ny allieret i vejlederen Helle, der giver ham en tro på, at det etablerede system også kan hjælpe unge som ham. Endelig møder vi Karina, der står til at blive smidt ud af HF. I løbet af UP2U forsøger vejlederne at hjælpe hende til at finde motivationen for uddannelse, men hendes historie viser, at hvis motivationen ikke er der, kan det være svært at rykke den enkelte unge.

I boksene undervejs i teksten kan du læse mere om de konkrete redskaber, som vejlederne på UP2U benytter sig af i arbejdet med de unge.

1. Restgruppe er her defineret som unge, der hverken er i job eller uddannelse, og som ikke tidligere har gennemført en ungdomsuddannelse.

Mikkel

JEG ER IKKE LÆNGERE SÅDAN EN ARROGANT
LILLE STODDER, DER RENDER RUNDT
OG TROR HAN EJER DET HELE ”

Som 18-årig får Mikkel stillet et ultimatum. Enten vælger han sin ven og familie, eller også vælger han hashen.

"Der vågnede jeg op," fortæller Mikkel. "Så begyndte jeg at være sammen med mennesker, som ikke røg. Jeg snakker stadig med dem, der ryger hash, men jeg kunne aldrig finde på at gøre det igen – aldrig!"

ET NYT OVERSKUD

Mikkel, som i dag er 20 år, starter på UP2U et halvt år efter beslutningen om at droppe hashen. Bivirkningerne fra hans misbrug og det bratte stop med hashrygningen forårsager en voldsom træthed og ugidelig tilgang til tilværelsen. Det betyder et massivt fravær på HF og er grunden til, at hans klasse-lærer tager fat i ham og får ham til at starte på kurset.

"Jeg kunne ikke komme op om morgenen, jeg kunne ikke tage mig sammen til noget. Jeg arbejdede også på McDonald's ved siden af – det gad jeg heller ikke. Jeg meldte mig syg nærmest ved hver eneste vagt. Jeg kunne ikke engang overskue at rejse mig fra sofaen og smøre et stykke rugbrød til mig selv, når jeg var sulten. Det var ikke sjovt."

På kurset finder Mikkel ud af, at han besidder et overskud, som han ikke troede eksisterede. Som kurset skrider frem, bliver Mikkel afklaret omkring, at han er i gang med det rigtige. Han begynder derfor at møde op til timerne, lave sine lektier og aflevere sine rapporter på HF-studiet.

AT SÆTTE SIG ET MÅL

På kurset sætter Mikkel sig et mål: at gennemføre sin HF. Han sætter desuden som mål at være mere sammen med sin familie, være en bedre kæreste og en bedre kammerat.

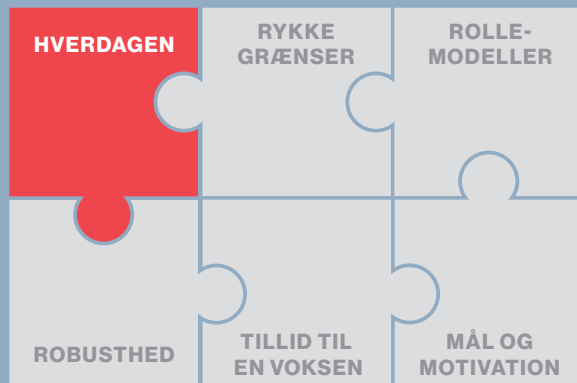
"I starten fokuserede jeg meget på bare at komme på skolen. Hvis jeg sov for længe, så kom jeg stadigvæk bare for at vise mig og sige: Det her vil jeg gerne. Og så fokuserede jeg på at have kontakt med min mor eller far i hvert fald hver anden dag, og så skrev jeg lige til dem: Hey, hvad så? Har du det godt i dag? Så jeg havde hele tiden en lille dialog med dem, som aldrig rigtig sluttede. Dér tror jeg faktisk, at de gav mig et kæmpe skub, også fordi det er min familie, og de betyder altid noget specielt for én."

SCREENINGSVÆRKTØJET

Det første, de unge bliver præsenteret for på UP2U, er et screeningsværktøj, hvor de skal vurdere deres egne styrker og svagheder ved at svare på en række spørgsmål om deres personlige, sociale og faglige forudsætninger. Det er et centralt element, som bruges både i starten, under og ved afslutningen af kurset. Værktøjet bidrager med tre ting:

- Deltagernes egen erkendelse af, hvad der skal til, for at de kan tage en uddannelse. Forståelsen fremmes af, at de selv vurderer deres egen situation.
- UU-vejlederne bruger svarene til at spore sig ind på, hvad unge har behov for hjælp til, og hvilke forcer, der kan bygges videre på i forhold til uddannelsesretning.
- De udfyldte skemaer anvendes i løbet af kurset som et dialogværktøj og er med til at synliggøre fremdrift og succeser over for de unge.

De unge taler i fællesskab om, hvad de oplever som svært, og hjælper hinanden med gode råd til, hvordan man opnår sine mål. Det er ofte helt konkrete ting som "at komme op om morgenen" eller "at møde op til timerne".

Underviserne supplerer med narrative fortællinger og inspiration, men det er de unge selv, der finder på løsningerne. Til gengæld gør underviserne meget ud af at fejre succeserne, når noget lykkes, og målene bliver indfriet. Formår en deltager fx at passe sin skolegang en hel uge i træk, bliver det på UP2U betegnet som en 'grøn uge', hvilket honoreres med en klapsalve fra hele holdet. Ofte er det rutiner omkring jordnære ting som mad, søvn og motion, der er en del af løsningen.

Mikkel bruger sit gamle studiekort som motivation. Når han tager det frem, ser han fotografiet af en skæv version af sig selv, der ikke aner, hvor han er, eller hvad han foretager sig. Han bruger studiekortet som en advarsel til sig selv om en tilstand, han ikke vil ende i igen.

NYT SYN PÅ LIVET

Efter at have deltaget på UP2U ser Mikkel sig selv som et mere voksent individ, der mentalt er blevet bedre rustet til livet. Han er klar til at komme ud og arbejde og til at opleve noget.

"Jeg er klar på verden. Før kurset var det bare modsat, fuldstændigt. Jeg gad bare ikke noget. Det virker måske lidt overdrevet, men jeg har måske fået et nyt liv. Jeg har fået et andet syn på livet. Der har kurset hjulpet mig, også til at få et andet syn på mennesker. Det har hjulpet mig til at møde nye folk og snakke med nye mennesker. Det er en god egenskab, har jeg fået at vide. Jeg er ikke længere sådan en arrogant lille stoder, der render rundt og tror, han ejer det hele."

HVAD ER UP2U?

Som navnet UP2U antyder, handler kurset om, at det er op til de unge selv at tage ansvar. Det bliver de i stand til dels ved at få redskaber til selv at håndtere personlige og sociale problemer, og dels ved at blive mødt med respekt og tillid til, at de kan blive det, de gerne vil. Målsætningen er, at de unge får øget overskud og motivation til at gennemføre en ungdomsuddannelse. Kurset har været afholdt for:

- Unge mellem 15 og 17 år, som hverken er i gang med uddannelse eller job.
- Unge, der har højt fravær og er i risiko for at droppe ud af HF.
- Elever i 8. klasser, som ikke er uddannelsesparate.

UU Vestsjælland ser et potentiale i at afholde UP2U for andre grupper af unge, herunder frafaldstruede unge fra andre uddannelser, elever på grundskolens mellemtrin og +18årige unge fra restgruppen.

Rekrutteringen af unge i restgruppen er en særlig udfordring, som ofte kræver en opsøgende indsats. Det gælder særligt for de unge, som forsørger sig selv gennem deres forældre, sort arbejde eller kriminalitet. Den opsøgende indsats kan med fordel foregå i samarbejde med lokale aktører som boligsociale medarbejdere, gadeplans- og SSP-medarbejdere mv., der har en bredere kontakthorisont til unge, deres netværk og familie.

KUNSTEN AT SAMMENSÆTTE ET HOLD

For at kunne gennemføre et kursus skal der rekrutteres 8-12 unge, som i et vist omfang er samme sted i livet og kan spejle sig i hinanden problemstillinger. Der skal være min. 8 deltagere, for at der kan skabes et fællesskab mellem de unge og maks. 12, så underviserne har tid nok til kunne danne en personlig relation til den enkelte. Det er en vigtig del af undervisningen, at de unge deler erfaringer og rådgiver hinanden. Kort sagt skal der være grundlag for at skabe en god dynamik i gruppen. Derfor bør aktører, der kender de unge, inddrages, så sammensætningen af unge på et UP2U-hold kan tage højde for:

- Unge med alvorlige problemer. Kurset kan godt håndtere nogle få unge, som er udadreagerende, har markant hashmisbrug eller lignende, men ikke for mange på et hold.
- Hensyn til eksisterende gruppedynamikker. Det er fx risikabelt, hvis der er en af de unge, der i forvejen er dominerende, og som de andre unge ser op til. Hvis han/hun siger god for kurset, følger de andre med, men omvendt kan det modsatte let afholde en hel gruppe af unge fra at deltage.
- Rivaliserende grupper. Hvis de unge på forhånd har store indbyrdes konflikter, er det muligvis ikke hensigtsmæssigt, at de deltager på samme kursus.

Der skal være en lyst til forandring blandt hovedparten af deltagerne på de enkelte hold, viser de foreløbige erfaringer. På et af de første kursusforløb afholdt på VUC blev UP2U-holdet domineret af en gruppe unge, som ikke umiddelbart havde planer om at gennemføre HF-uddannelsen. Den gruppe påvirkede motivationen blandt de øvrige deltagere i negativ retning og reducerede dermed det samlede udbytte af kurset.

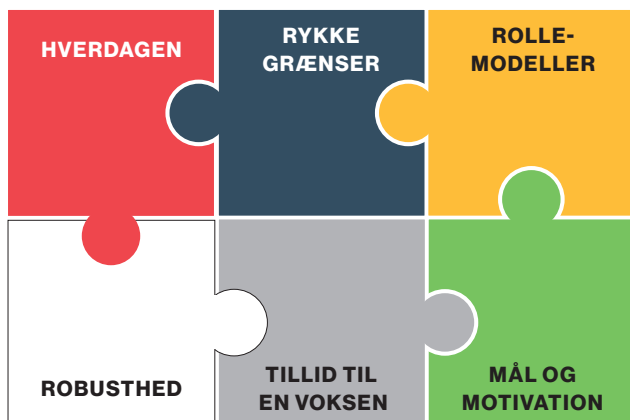
MÅLGRUPPEN FOR UP2U

Målgruppen for kurset er unge fra mellem- og uddannelsesniveauer i grundskolen og op til 30 år, hvor personlige eller sociale udfordringer er den primære hindring for, at de kan gennemføre en uddannelse.

Det er en forudsætning for kurset, at den enkelte unge og underviserne kan indgå i en reel samtale. Derfor henvender kurset sig ikke til unge med svært misbrug, psykiske diagnoser af mere alvorlig karakter og lignende.

VÆRKTØJSKASSEN

Det faglige indhold på UP2U kan beskrives som en værktøjskasse med en række redskaber, som anvendes efter deltagerens behov. Dagsprogrammet tilpasses løbende undervejs på kurset. Nedenstående figur viser nogle af de centrale redskaber. Figuren illustrerer, at redskaberne hver især udgør en vigtig brik i den samlede indsats. Redskabernes indhold og anvendelse uddybes sammen med de unges fortællinger om deres oplevelse af kurset.

UU-vejledernes faglige kompetencer inden for coaching, vejledning og terapi er omdrejningspunktet for kurset. En grundforudsætning for at kunne arbejde med de unges personlige og sociale problemstillinger er, at de unge føler sig trygge og velkomne. Derfor er det nødvendigt, at undervisere arbejder ud fra en anerkendende tilgang, og at de er i stand til at indgå i venskabelige relationer med de unge. Undervisere på kurset skal derfor være fordomsfrie, gode til at danne relationer og parate til at bringe sig selv i spil over for de unge. Derfor sættes der god tid af til pauser, hvor vejledere og de unge kan tale uformelt på tomandshånd om stort og småt.

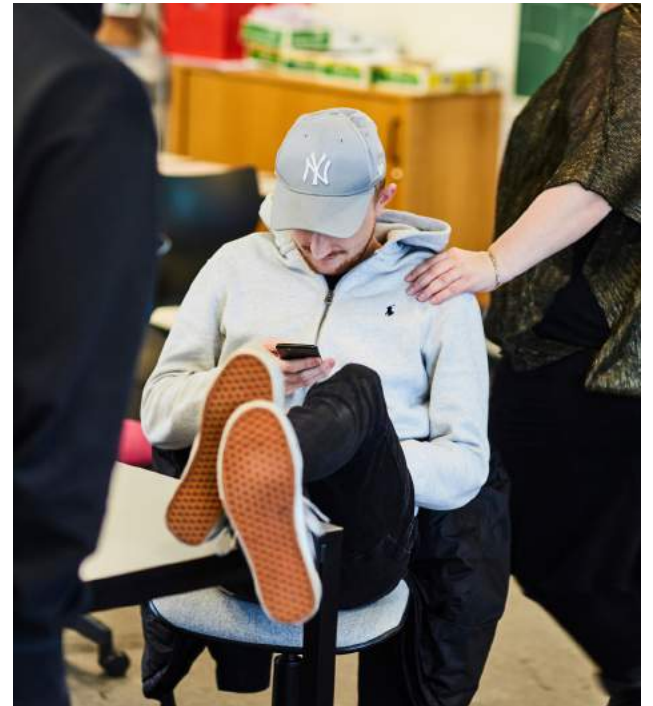
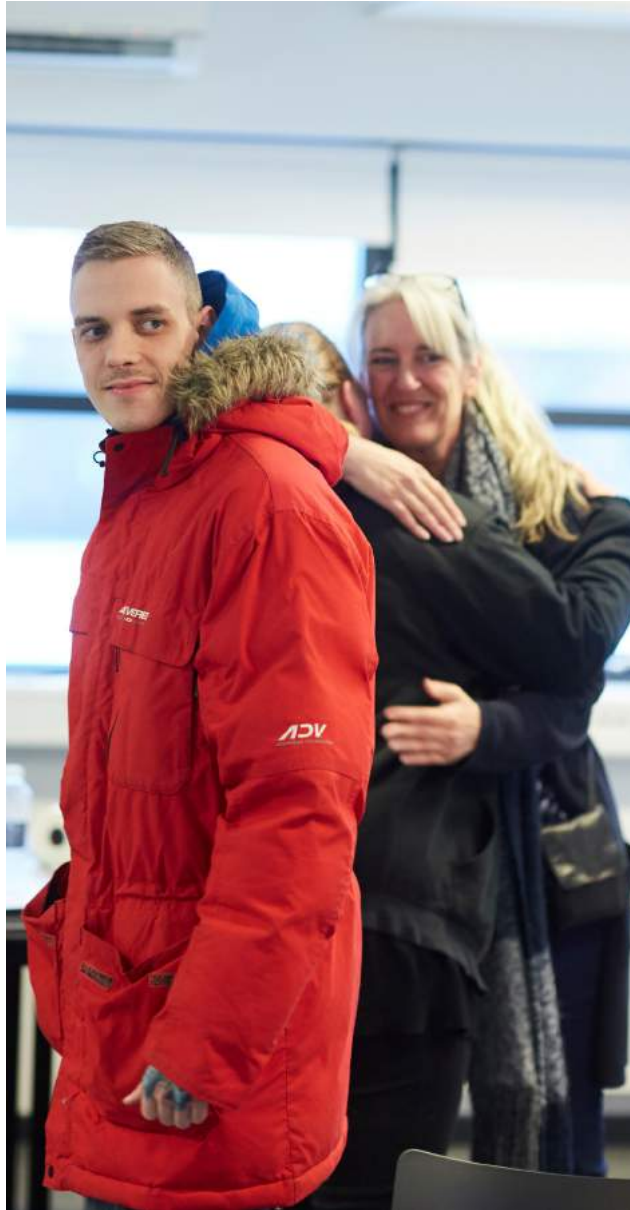
Antallet af undervisningsdage varierer efter målgruppen på de enkelte kursusforløb. Fx afholdes kurset for de unge 15-17-årige fra restgruppen i et intensivt dagligt forløb over en periode på 4 til 17 uger, mens kurset på VUC afholdes én gang om ugen i 10 uger, så de unge samtidig kan passe deres undervisning på HF. I 8. klasse afholdes kurset på lige fod med skolens valgfag og kan fx bestå af 40 timer fordelt over to gange to timer om ugen i 10 uger.

UNGDOMMENS UDDANNELSES-VEJLEDNING (UU)

UU har en lovmæssig forpligtelse til at følge op på unge under 25 år, som er frafaldstruede eller ikke er i gang med en ungdomsuddannelse.

Der findes i alt 56 UU-centre i Danmark, som er kommunalt forankret og ofte er organiseret i tilknytning til jobcenterets ungeindsats.

Emilie

DU FÅR IKKE NOGET
SOM HELST UD AF
AT PAKKE DIG SELV
IND I BOBLEPLAST ”

Det hele kulminerer, da Emilie bliver smidt ud hjemmefra af sin mor. Hun er 16 år og får hurtigt for meget fravær, så der går ikke længe, før hun også bliver smidt ud af 10. klasse. Hun genoptager kontakten til sin far. "Han kom og hentede mig med det samme, men han kunne kun tilbyde mig et måltid mad og et sted at sove natten over." De får talt om det, og Emilie får lov til at blive boende de næste måneder.

JEG BEHØVER IKKE VÆRE BANGE

Emilie kontakter selv UU for at komme i gang igen. Hun vil gerne gøre 10. klasse færdig og derefter på HF. På det personlige plan er hun dog ikke klar, så i stedet bliver hun tilbudt UP2U.

"Jeg har altid været sådan en, der ikke har lukket folk ind, og som har haft det bedst med at være alene." På UP2U møder Emilie voksne, der ikke dømmer hende, og hvor der er plads til hende, som hun er. "Jeg kunne fortælle ting uden at blive dømt. Jeg har altid været vant til, at min mor har dømt mig og skældt mig ud."

Kurset hjælper hende til at turde åbne sig og fatte tillid til vejlederne. "Det vigtigste, jeg tager med mig, er, at der er en person, der har accepteret mig og været så glad for mig, selvom jeg var, som jeg var. Det var måden, hun (underviseren Helle, red.) tog det på, at hun ikke dømte mig, så jeg fandt ud af, at man kan godt sige ting til folk, uden at de sidder og dømmer en for det, man har gjort."

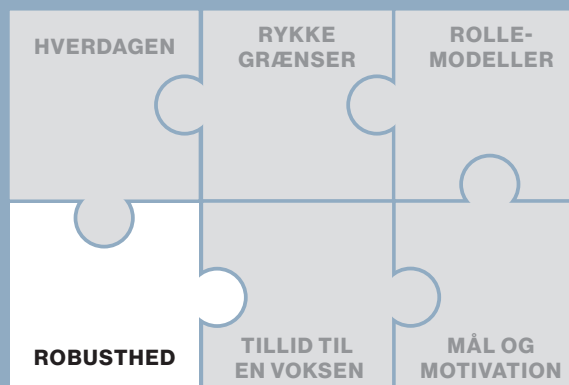
"Det, jeg tager med videre, er nok, at jeg ikke behøver at være bange for at prøve noget nyt. At man behøver ikke at lukke sig selv inde i en kasse, for ikke at blive ked af det. At man bare skal gøre det. Man lærer, at du ikke får noget som helst ud af at

pakke dig selv inde i bobleplast. Så har jeg lært, at jeg måske skulle være lidt mere åben og lukke folk lidt mere ind. Jeg åbnede mig rigtig hurtigt over for Helle. Der var noget ved hende, der gjorde, at jeg følte mig helt vildt tryk."

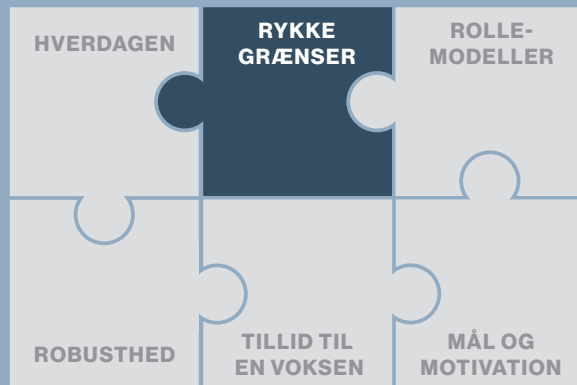
MIN HALS SNØREDE SIG SAMMEN, MEN JEG GJORDE DET

Et besøg på musiklinjen på produktionsskolen i Korsør gør stort indtryk på Emilie. Forud for besøget har Emilie fortalt, at hun godt kan lide at synge, når hun er alene.

"Så sagde Helle til mig, at nu skulle jeg altså bare op på den scene der. Jeg blev ved med at sige til hende, at det havde jeg bare ikke lyst til, men hun sagde til mig, at så kunne jeg jo bare stå omme bag en højtaler, så var der jo ikke nogen, der kunne se mig." På den måde ender Emilie med at stå alene på en scene og synge. "Det var rart, da jeg havde gjort det ... jeg stod og var skide nervøs og følte, at min hals snørede sig sammen, men det var rigtig fedt, at hun bare pressede mig ud i det."

UP2U arbejder med at opbygge robusthed hos de unge gennem teknikker fra bl.a. www.robusthed.dk. Det handler om at håndtere dagens udfordringer, især når livet er svært. Underviserne laver øvelser med de unge og lærer de unge, hvordan man kan ændre tankemønstre og blive mere bevidst om sine reaktionsmønstre, fx. at blive bedre til at tage imod kritik, forebygge konflikter eller håndtere utrygge og stressede situationer.

UP2U arbejder med at rykke de unges grænser og vise dem, at de kan mere, end de tror. Alle hold starter med to hele introdage, hvor der indgår fysisk aktivitet som fx en overlevelsestur, dykning eller rappelling. Den grundlæggende tilgang er, at turen er en succes for alle – uanset om den enkelte unge valgte at deltage i udfordringen eller ej. Formålet er på kort tid at styrke sammenholdet i gruppen og give de unge en succesoplevelse. De behøver ikke at overskride deres grænser, det vigtige er, at de mærker dem.

Underviserne bruger efterfølgende turen som "bevis" for, at hvis de unge kan klare den fysiske udfordring, så kan de også klare andre udfordringer.

Når Emilie tænker tilbage på kurset, er det situationer som denne, der står særligt klart for hende. I løbet af de uger, kurset varer, får hun rykket sine grænser og oplever, at hun tør mere, end hun egentlig tror. Oplevelser som disse er nogle af de små succeser, der har ændret hendes syn på sig selv og givet hende større mod på at tackle nye udfordringer.

"Vi skulle finde ud af, hvor vores grænser lå, og finde ud af, at vi godt kunne rykke dem. Jeg har brugt det rigtig meget efterfølgende, fx nu her, hvor jeg er startet på HF, så har jeg sagt til mig selv, at det kan godt være, at det er nyt det her, men det er bare at springe ud i det og prøve at se, hvad der sker."

JEG ER BLEVET MERE VOKSEN

Selvom det er to år siden, hun har deltaget i UP2U, har hun stadigvæk erfaringerne med sig. Emilie har lært at tage bedre hånd om sig selv, hvilket i kombination med, at der er kommet mere ro på hjemmefronten, har gjort, at hun kunne fokusere på sit studie og på sin fremtid. "For tre år siden havde jeg ikke set mig selv her i dag. Der troede jeg stadig, at jeg ville ryge hash og være ude at feste."

Hendes hverdag ser anderledes ud i dag, hvor hun går på HF og bliver student til sommer. "En gang imellem husker jeg på de gode råd fra Helle. Jeg skal tænke på, hvad der er smartest for mig. Ikke hvad der er smartest for alle andre."

RESULTATER AF UP2U

Dette afsnit viser, hvilke resultater UP2U har opnået for de i alt fem kursusforløb, som er afholdt for unge fra restgruppen og for frafaldstruede unge. I metodebilaget kan du læse en nærmere beskrivelse af de data, analyserne bygger på. UP2U kan, som tidligere nævnt, tilpasses de fleste udsatte unge fra mellemskoleniveau og op til 30 år, men vores analyse fokuserer på to bestemte målgrupper, som det har været muligt at skaffe data om:

- Unge 15-17-årige i restgruppen, dvs. uden arbejde og uddannelse
- Unge, der er ved at blive smidt ud af HF på grund af højt fravær

UNGE FRA RESTGRUPPEN KOMMER I UDDANNELSE

UP2U er et tilbud til 15-17-årige unge, der er så langt fra job og uddannelse, at UU har problemer med at motivere dem til noget som helst – selv forberedende forløb som produktions-skole. Kurset er blevet afholdt i 2014, så vi måler 2½ år efter indsatsen på de 25 unge, der har deltaget. Blandt de 15-17-årige unge, som var i restgruppen, da de deltog, er 84 % i dag kommet videre og er enten i gang med eller har gennemført

en ungdomsuddannelse, et forberedende forløb eller kommet i job. Blandt sammenlignelige unge, der ikke har deltaget i UP2U, er den tilsvarende andel 65 %, hvilket svarer til en forskel på i alt 19 procentpoint. UP2U varede hhv. tre og fire uger, så selvom det er et relativt kort forløb, ser det ud til at have en positiv effekt på længere sigt.

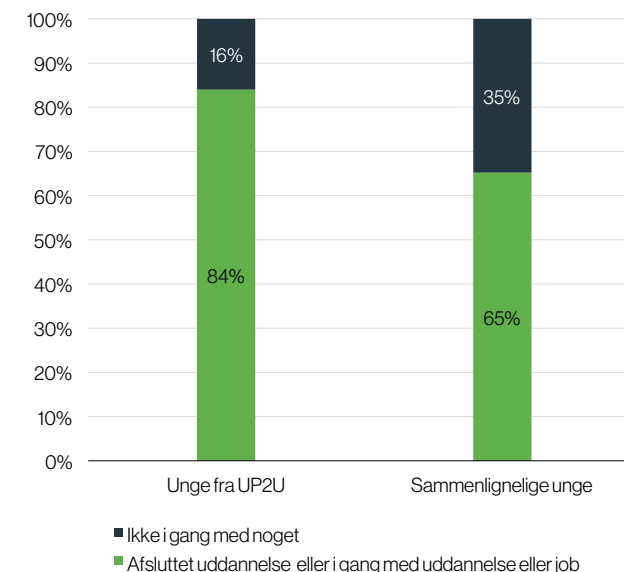
I alt 25 unge mellem 15 og 17 år har deltaget i UP2U. Sammenligningsgruppen er på 23 unge. Forskellene er statistisk signifikante (chi2).

FRAFALDSTRUDEDE UNGE FASTHOLDES I UDDANNELSE

VUC Vestsjælland Syd har siden 2015 tilbudt UP2U til HF-elever, som er stærkt frafaldstruede eller i risiko for at blive smidt ud. VUC har gennem de seneste år oplevet en væsentlig stigning i antallet af elever, som mangler robusthed i forhold til at kunne gennemføre en ungdomsuddannelse.

Målsætningen er, at halvdelen af deltagerne fastholdes i uddannelse enten på HF eller i anden relevant uddannelse. Blandt deltagerne er 64 % af de i alt 25 unge i dag i uddannelse hhv. 6 og 12 måneder efter indsatsen. Herudover er 12 % i job.

FIGUR 1: UNGE 15-17-ÅRIGE, DER I 2014 VAR I RESTGRUPPEN

Michael

FØR I TIDEN KUNNE JEG IKKE GIVE
EN STØRRE FUCK FOR SAMFUNDET ”

Michael er lige blevet 17 år, da han beslutter at blive pusher på fuld tid. Hashsalget foregår i det lille rækkehus ved ringvejen, hvor Michael bor sammen med sin mor. De fleste timer bliver brugt på at ryge med kammeraterne. Alligevel er 9. klasses eksamen bestået med fine karakterer. Michael er jo ikke dum. Det er bare ikke nemt at finde et sted at passe ind.

Der har aldrig været mangel på gode råd om, hvad Michael skal. Michaels mor får ham fx til at starte på produktionsskole – eller "prutten", som den kaldes blandt Michaels kammerater. Men det varer sjældent ret længe. "Det er kun for at møde op, at jeg møder op. Jeg har altid været modstridig ad helvede til – Jeg manglede jo ikke rigtig noget, vel. Penge var der nok af. Når man er en rebelsk ung én, lytter man jo ikke, vel."

PLAN B TAGER FORM

Til sidst får Michaels mor nok og sætter et ultimatum: "Heraus! eller start på UP2U". "Jeg blev næsten båret derop af min mor, det var nu helt uden drama. Jeg havde jo ikke rigtig lavet noget i rigtig lang tid, så jeg valgte at prøve det."

Michael er gået med til at møde op på kurset, men han har ingen planer om at lære noget. Alligevel kommer han hver dag, fordi det er hyggeligt. Undervisning deltager han dog ikke så meget i, og det bliver til mange ekstra rygepauser.

"Jeg ville jo ikke ødelægge det for de andre. De andre på kurset havde mere brug for hjælp. De var jo helt på bar bund."

I pauserne kommer Helle tit hen og sætter sig sammen med Michael. De taler om alt mellem himmel og jord. "Det blev til nogle rigtig gode snakke. Hun forudsagde rimeligt præcist, hvad der ville ske, hvis jeg fortsatte i samme spor. Men hun dømte mig ikke, der blev bare sagt, at det var dumt, men mit eget valg."

Kurset ender med at blive en god tid for Michael. De mange snakke med Helle er omdrejningspunktet for ham. Han lægger vægt på, at der ikke er nogen, der dømmer ham. Det er nemt at blive dømt, når man render rundt og er en ballademager. Det og så fællesskabet. For første gang i flere år er han en del af en form for klasse igen.

EN CHANCE TIL

Det var i starten af december. "Pludselig stod politiet der og rev hele hytten i stykker." Det er først i retten, at Michael tænker på konsekvenserne. "Jeg var rigtig heldig. Jeg fik kun en bøde. Normalt er det fængselsdom. De gav mig en chance til!"

Michael tager til Kreta med sin mor og søster for at starte på en frisk. "Det var et kæmpeskift. På en enkelt uge gik der så mange ting op for mig. Jeg har ikke været røgfri i en hel uge før, og dér vågnede jeg ligesom lidt. Det var bare skønt at være af sted."

"Min mor blev helt sådan 'Hold da kæft, du har ikke røget hash endnu'. Det var en meget rar følelse i stedet for, at altid: 'Ih, hvor du skuffer mig'. Det kunne jeg næsten se, uden at hun sagde det. Hun har altid sparket mig i røven, så meget hun kunne. Hun har gjort sit bedste."

Et af hovedmålene med UP2U-kurset er at få de unge til at sætte realistiske mål for deres egen fremtid ved at arbejde med helt grundlæggende spørgsmål som "Hvem er du?", "Hvad skal du?" og "Hvad kan du?" Det bliver gjort ved at have mange personlige samtaler med de unge undervejs i kurset.

Mange af dem bliver holdt i pauserne mellem de forskellige fælles aktiviteter, når lejligheden byder sig. Det er nødvendigt at indgå i en form for venskabelig relation, for at få de unge til at åbne sig.

For at skabe en god stemning bliver der også lagt meget vægt på at skabe et godt sammenhold mellem deltagerne på kurset. De spiser frokost sammen, og der bliver arrangeret forskellige øvelser.

Den næste tid går med at blive hashfri. Michael husker tilbage på en tidligere heroinnarkoman, som på UP2U fortæller om, hvordan han kom ud af sit misbrug. "Jeg kunne godt bruge nogle af de ting, han talte om. Selv om det ikke var det samme misbrug, vi havde, kunne jeg godt relatere til det. Idéen i det og afhængigheden var den samme."

HELE MIN ATTITUDE HAR ÆNDRET SIG

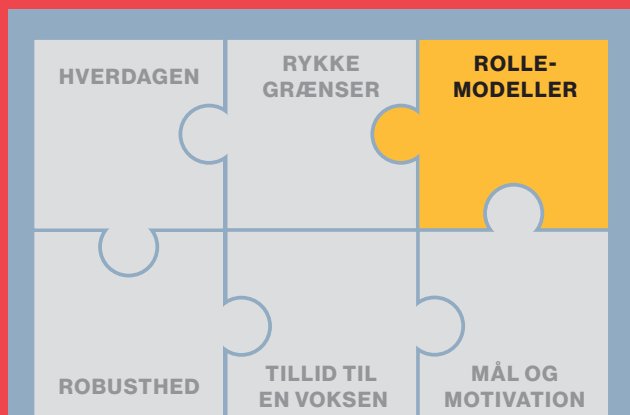
Efter ferien skrev Michael til Helle på Facebook.

"Så snakkede vi om, hvordan jeg kunne få grundforløbet til en læreplads som smed. Hvis jeg ikke havde kendt Helle, var jeg aldrig taget hen på Ungehuset, så var jeg nok bare røget tilbage i det gamle miljø. Fortsat hvor jeg slap."

"Der er sket meget med mig. Hele min attitude har ændret sig. Den del med at være en del af samfundet har ændret sig rigtig meget. Før i tiden kunne jeg ikke give en større fuck for samfundet – jeg kunne bare være pisseligeglad, fordi det ragede

mig. Det var min primære indstilling. Det har jeg prøvet at ændre rigtig meget, fordi det er nødvendigt for at have en fremtid i Danmark. Hvis ikke jeg har lyst til at sidde bag tremmer hele mit liv."

"Nu har jeg i snart to måneder været i lære som smed. Det er utroligt, at de ville have mig. Jeg har været der hver eneste dag og passet det. Jeg satser på, at de gerne vil beholde mig."

Rollemodeller er en fast del af UP2U. Forskellige mønsterbrydere inviteres til at fortælle om deres kamp for at få det til at lykkes. Oplæggene er en anledning til at få talt om, hvad der kan læres af rollemodellernes erfaringer, og hvordan det kan omsættes til de udfordringer, de unge står overfor. Helt konkret skal det give de unge konkrete redskaber til at kunne tackle forskellige situationer og styrke deres motivation og tro på, at hvis det kan lade sig gøre for rollemodellen, så kan de også selv komme videre i livet.

AT KOMME I GANG MED UP2U

NETVÆRKS-SAMARBEJDE OM DE UNGE

NETVÆRKS-SAMARBEJDE OM DE UNGE

Det er en særskilt opgave at identificere en gruppe af unge, som har behov for hjælp til enten at komme i gang med eller at blive fastholdt i uddannelse. Udtræk fra UU (evt. suppleret med jobcentrets databaser) kan give et første indblik i, om der findes unge, der kan have gavn af UP2U, og hvad der karakteriserer de unge i målgruppen.

Vær dog opmærksom på, at databaserne ikke alene giver et komplet billede. Erfaringen fra opsøgende indsatser blandt unge i udsatte boligområder viser, at en del unge ikke bor der, hvor de har deres folkeregisteradresse. Derudover er uddannelsesregistre ofte præget af forsinkede indberetninger, så unge, der reelt set er droppet ud, kan fremgå som "i gang med uddannelse". For at få et reelt overblik er det derfor vigtigt at tage udgangspunkt i både databaser og viden fra lokale aktører, som kender de unge, fx SSP, boligsociale medarbejdere, familierådgivere mv.

KLÆD MEDARBEJDERNE PÅ

KLÆD MEDARBEJDERNE PÅ TIL UP2U

Andre faggrupper end UU-vejledere kan undervise i UP2U, men vi anbefaler at UU-vejledere er med som en del af kurset. En af de vigtigste forcer ved kurset er, at der arbejdes med personlige og sociale udfordringer i sammenhæng med et fagligt fokus på uddannelse, og at de personlige, faglige og sociale kompetencer sættes i relation til aktuelle uddannelsesmuligheder. Derfor skal en eller flere af underviserne på UP2U være fagligt klædt på til at kunne give de unge et overblik over relevante uddannelsesmuligheder og gældende lovgivning.

UU Vestsjælland tilbyder undervisning i den værktøjskasse, som UP2U består af, gennem et læringsakademi til andre UU-centre og andre, som ønsker at afholde et UP2U-kursus. Læringsakademiet afholdes af UU-vejledere, som har været med til at udvikle UP2U. For at sikre bedst mulig læring kan erfarne UP2U-undervisere derudover være med til at afholde en eller flere kursusdage på nye UP2U-kurser.

AFHOLD UP2U

- Rekruttering af unge fra restgruppen er et vigtigt element og ofte en udfordring, som skyldes alt fra lavt selvværd og manglende motivation til fravær af økonomisk incitament for de unge, som er forsørget af forældre, kriminalitet eller sort arbejde. Her kan de lokale parter, herunder den boligsociale indsats, spille en afgørende rolle.
- Rekruttering af unge, der er i risiko for at droppe ud eller blive smidt ud fra deres uddannelse, foregår i samarbejde med uddannelsesinstitutionen. Erfaringer fra det første UP2U-kursus afholdt på VUC Vestsjælland viser, at de fleste elever på et hold bør være elever, som har et reelt ønske om at gennemføre deres uddannelse. Kurset kan godt rumme elever uden eller med ringe motivation, så længe de ikke dominerer stemningen på holdet. Vejledere og lærere bør derfor involveres i en vurdering af, hvilke frafaldstruede elever der er tilstrækkeligt motiverede.

HOLD DE UNGE PÅ SPORET

AT AFHOLDE UP2U

UP2U er indtil nu alene afholdt af UU Vestsjælland i regi af UU selv, i folkeskolens 8. klasser og på VUC Vestsjælland Syd. UP2U kan i princippet afholdes alle steder, hvor målgruppen af unge færdes, fx udsatte boligområder i samarbejde med boligsociale indsatser eller på andre uddannelsesinstitutioner. Boligsociale indsatser og lokale aktører kan støtte op om deltagelsen.

Et kursusforløb for ca. 12 unge kræver to undervisere. Udgifter i forbindelse med kurset omfatter frikøb af UU-vejledere til at afholde et læringsakademi (se afsnit ovenfor) og til undervisning samt udgifter til lokaler, ture og evt. aflønning af rollemodeller, der holder oplæg på kurset.

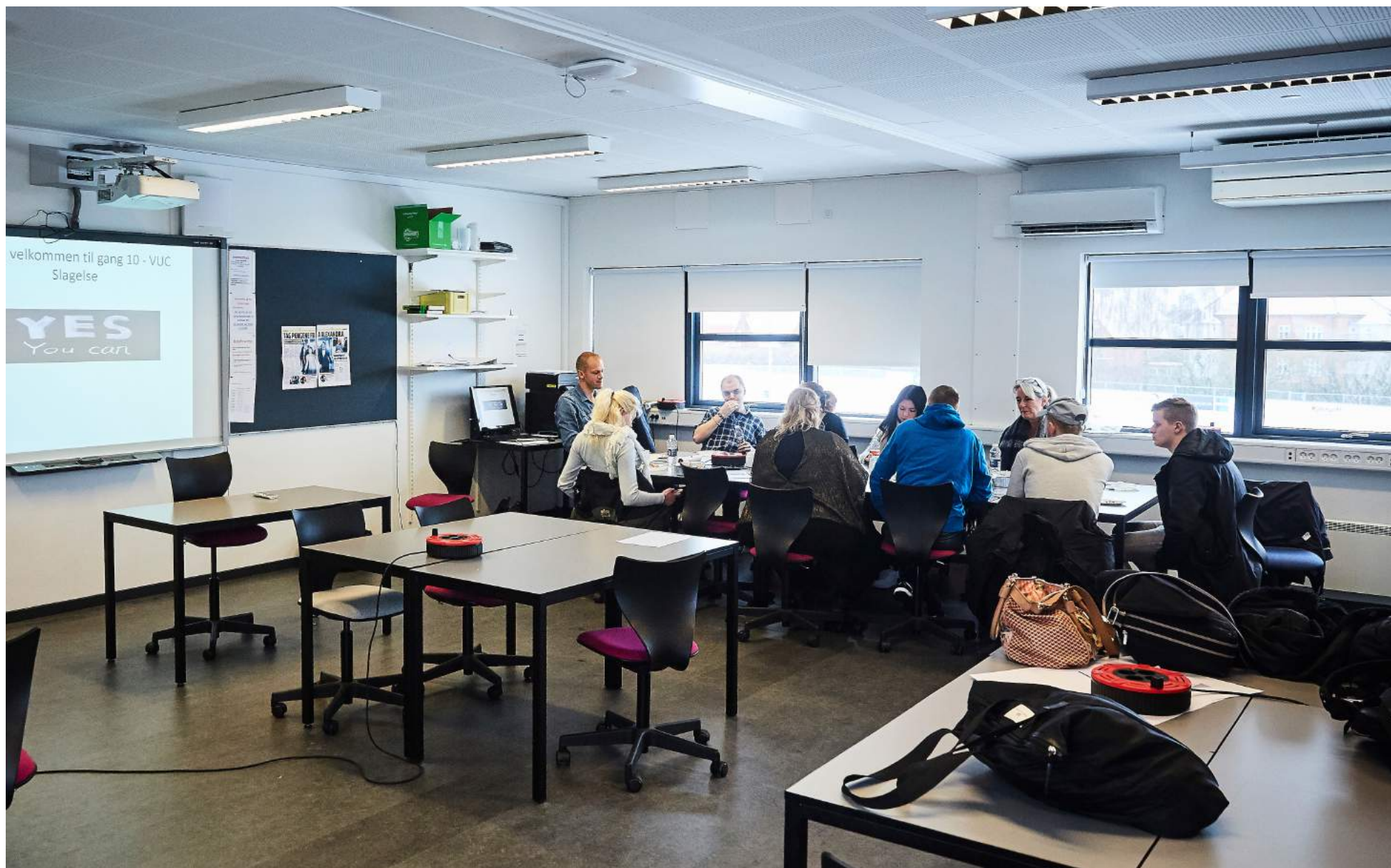
AT HOLDE DE UNGE PÅ SPORET

Da kurset forløber over en afgrænset periode, er det vigtigt at sørge for god kommunikation og samarbejde med det netværk af aktører, som arbejder med de unge før, under og efter kurset. Efter UP2U-kurset tilbyder UU-vejlederne individuelle vejledningsforløb og kontakter de unge gennem telefon, SMS og Facebook. Men UU-vejlederne er ikke til stede i dagligdagen.

- For unge i restgruppen anbefaler vi, at det lokale netværk af aktører inddrages i en opfølgende indsats. Fx kan den boligsociale indsats spille en rolle i forhold til forældre-samarbejde, lektiecaféer, ungementorer mv., eller der kan laves aftaler med lokale virksomheder og institutioner om praktikforløb i forlængelse af UP2U.

- Fastholdelse af unge i deres uddannelse under og efter UP2U bør koordineres med underviserne og vejledere på uddannelsesinstitutionen, så der kan følges op på udviklingsaftaler mv.

Karina

JEG TROR IKKE,
JEG ER KLAR TIL
AT SIDDE PÅ EN
SKOLEBÆNK ”

Som 20-årig bliver Karina konfronteret af sin studievejleder – hendes fravær på HF er alt for højt. Han foreslår hende at følge UP2U, så hun kan forblive på uddannelsen.

”Jeg var lidt negativt indstillet fra starten af, fordi her sætter vi alle dem i bås, der ikke rigtigt kan finde ud af skolen. Men jeg endte med at gå positivt ind i det og satte mig målet om, at nu tager jeg det seriøst. Det gik også fint – til at starte med.”

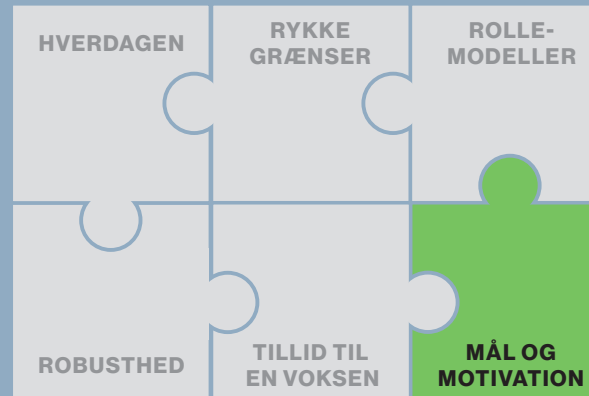
JEG FØLER IKKE EN FORPLIGTELSE OVER FOR MIN SKOLE

Karinas fravær på HF skyldes, at hun har svært ved at komme op om morgenen på grund af sene aftener i byen med vennerne. Desuden er hun mere interesseret i at arbejde, hvilket hun prioriterer højere end uddannelsen. ”Jeg er ikke et A-menneske. Jeg KAN ikke stå op. Jeg gør det for mit job, men jeg føler ikke en forpligtelse over for min skole – og det er jo forkert – men det er bare ikke lige så vigtigt for mig.”

”Siden jeg var 12 år, har jeg syntes, det var spændende at tjene penge. Så jeg har altid arbejdet ud over skolen og knoklet med dét, og så havde jeg ikke tid til at lave lektier.”

Udover friheden og glæden ved at tjene sine egne penge har Karina også et ønske om at tage en uddannelse, men hun ved ikke, hvad hun gerne vil lave på længere sigt. Og så er der hendes storebror, som også gerne vil have, at hun får taget sig en uddannelse.

”Min storebror har altid presset mig ud i, at jeg bare skulle have en uddannelse. Og han er lastbilchauffør, så det er jo ikke, fordi han er højt uddannet.”

En forudsætning for, at de unge kan få noget ud af at deltage i UP2U, er, at de har lyst til at være der. Hvis de har lysten til at møde op, er det vejledernes rolle at skabe en relation til de unge og vække deres motivation til at skabe en positiv forandring i deres liv. De unges drømme er vigtige, og det er vejledernes rolle at tage udgangspunkt i dem og derfra synliggøre, hvad det kræver af den unge at nå derhen. Hvis den unge ikke selv er motiveret, kan det være svært at skabe en forandring.

På UP2U er tilgangen, at de unge kan blive lige det, de gerne vil. ”The sky is the limit,” som UU-vejlederne ud-

trykker. Det afgørende er de unges drømme og ambitioner. For at oparbejde motivation og ejerskab er det vigtigt, at de unge arbejder hen mod et mål, de har lyst til – også selvom det kan betyde, at målet er meget højt sat.

UU-vejlederne hjælper de unge ved at ændre deres syn på målsætninger:

1. Målsætninger åbner døre: Valg af uddannelse er uoverskueligt for mange unge, fordi de føler, at de skal vælge én uddannelse for resten af livet. På UP2U taler underviserne med de unge om, at målene ikke nødvendigvis er bindende, men at det vigtigste er at gå efter noget. Imens de unge arbejder sig op ad uddannelsesstigen, vil der åbne sig nye døre, som de ikke vidste eksisterede.
2. Målsætninger skal passe til den enkelte: Underviseren på UP2U præsenterer de unge for alternative uddannelsesmuligheder gennem besøg på virksomheder og uddannelsesinstitutioner. Formålet er at give dem en oplevelse af, at deres kompetencer kan komme i spil.

For nogle unge lykkes det ikke at sætte ord på deres drøm. Erfaringen fra UP2U viser, at disse unge er vanskelige at hjælpe, fordi de ikke har noget mål at arbejde hen imod. Erfaringen viser dog også, at mange af disse unge på et senere tidspunkt vender tilbage, når motivationen til at få en uddannelse er større. Det, at der er kommet et ”ansigt på systemet”, gør, at det kan være nemmere for de unge at tage fat i en UU-vejleder og få lavet en aftale.

ERKENDELSE

Under forløbet skal de unge fortælle de andre deltagere om deres gode og mindre gode sider. Det bryder Karina sig ikke om. Omvendt har rappelling-turen og et af foredragene gjort stort indtryk på hende. Også oplæggene om kost og søvn har hun taget med sig.

På UP2U er der mødepligt, og Karina misser et par kursus-gange, fordi hun vælger arbejdet i stedet. Hun skal derfor mødes med forstanderen, som siger, at det ikke lyder til, at hun vil skolen. Hun fortæller forstanderen, at hun har sagt sit job op – "Det havde jeg ikke, men jeg sagde det til hende for at kunne komme ind igen, ikke?"

Karina ender med at blive smidt ud af HF. "Det var nok også det bedste, fordi mine lærere sagde, at mine karakterer nok ikke ville blive så skidegode, og så tror jeg heller ikke selv, jeg er klar til at sidde på en skolebænk."

NU MÅ VI SE, HVOR DET FØRER HEN

"Jeg ved ikke, om det skal være en HG, men det skal nok ikke være en HF. Jeg har ikke planer om, hvor længe jeg skal arbejde, men de er meget glade for mig på 'The Burger', jeg er lige gået fra deltid til fuldtid, så nu må vi se, hvor det fører hen."

Karina er stadig ikke afklaret omkring fremtiden: "Jeg ved ikke, hvad jeg skal ... Altså jeg har overvejet at blive stylist."

HER KAN DU LÆSE MERE OM ...

... OM UNGE, UDDANNELSE OG UDSATHED:

Jens-Peter Thomsen m.fl. (2016): Unge i Danmark – 18 år og på vej til voksenlivet, SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.

Søren Brink Larsen m.fl. (2015): På Vej Frem – En analyse af uddannelsesmønstret for unge i udsatte boligområder, Center for Boligsocial Udvikling.

Mette Fabricius Madsen m.fl. (2016): Samarbejde mellem UU vejledninger og boligsociale indsatser, Center for Boligsocial Udvikling.

... OM UNGDOMMENS UDDANNELSESVEJLEDNING (UU):

Ungdommens Uddannelsesvejledning: <https://www.ug.dk/6til10klasse/ungdommens-uddannelsesvejledning>, Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling.

VIL DU VIDE MERE OM UP2U?

Kontakt CFBU på for at høre mere om, hvordan du/I kan komme i gang med UP2U.

Ring på tlf. 28 35 58 85 eller skriv til info@cfbu.dk

METODEBILAG

BEHANDLING AF KVANTITATIVE DATA

Data stammer fra UU Vestsjællands database Uno Ung. Databasen indeholder de unges uddannelseshistorik i form af, hvornår de begynder på, gennemfører eller afbryder en uddannelse. Vi har lavet udtræk dels for alle unge, der har deltaget i UP2U, og dels for en sammenligningsgruppe af udsatte unge. Udtrækket er foretaget d. 18. oktober 2016.

Bilagstabel 1: Indsatsgruppe og sammenlignelige unge fordelt på alder

	Unge fra UP2U		Sammenlignelige unge	
	Antal	Procent	Antal	Procent
Alder i dag				
18	1	4%	0	0%
19	18	72%	18	78%
20	6	24%	5	22%
I alt	25	100%	23	100%

Bilagstabel 2: Status blandt 15-17-årige unge fra restgruppen, der i dag har fuldført eller er i gang med uddannelse eller arbejde

	Unge fra UP2U		Sammenlignelige unge	
	Antal	Procent	Antal	Procent
Grundforløb	0	0%	1	7%
Hovedforløb	8	42%	2	14%
VUC-AVU	6	32%	5	36%
Gymnasial uddannelse	2	11%	4	29%
Særlige uddannelses-tilbud	3	16%	2	14%
I alt	19	100%	14	100%

15-17-ÅRIGE I RESTGRUPPEN

Indsatsgruppe: 25 unge, der har deltaget på UP2U i enten foråret eller efteråret 2014. Kurset var fuld tid og forløb over hhv. tre og fire uger efterfulgt af en uges erhvervspraktik. Formålet var at klæde de unge bedre på samt hjælpe dem i gang med en uddannelse. Deres status i dag er opgjort gennem deres status i Uno Ung. Enkelte unge er fraflyttet UU Vestsjællands område, her er oplysninger indhentet ad anden vej, fx ved at kontakte de unge selv.

Sammenligningsgruppe: 23 unge, der ikke har deltaget i UP2U, men som efter UU Vestsjællands vurdering kunne have været i målgruppen. I udvælgelsen af sammenligningsgruppen har vi taget udgangspunkt i 176 unge, der har optrådt på UU Vestsjællands såkaldte dropout-liste. Unge optræder på dropout-listen, når der har været rejst bekymring omkring højt fravær i grundskolen. For at udvælge det bedst mulige sammenligningsgrundlag har vi frasortet unge fra denne bruttoliste, der systematisk adskiller sig fra de unge, der har deltaget i UP2U. Vi har frasortet følgende:

1. Unge, der har deltaget i UP2U.
2. Unge, der er født efter 1998, så vi har årgangene født i 1996-1997.

3. Unge, der var sygemeldte i løbet af perioden, hvor de var 15-17 år.
4. Unge, hvor der ikke er nogen oplysninger efter grundskolen.
5. Unge, der er startet på en gymnasial uddannelse direkte efter grundskolen, og som enten har gennemført eller stadig er i gang.

Bilagstabel 3: Status blandt 15-17-årige unge fra restgruppen, der i dag har fuldført eller er i gang med uddannelse eller arbejde

Status	Unge fra UP2U	
	Antal	Procent
I gang med eller afsluttet HF	14	56%
I gang med anden uddannelse eller beskæftigelse	5	20%
Ikke i gang	6	24%
I alt	25	100%

FRAFALDSTRUUDE UNGE PÅ HF

Indsatsgruppe II: 25 unge, der har deltaget i UP2U, fordi de var frafaldstruede på HF, og som optræder i UU Vestsjællands database. Kurset blev gennemført i efteråret 2015 eller foråret 2016. Kurset strakte sig over syv uger og omfattede to hele introdage samt tre timer undervisning om ugen ved siden af deres HF-studier. Formålet var at fastholde de unge på HF eller at hjælpe dem i gang med anden relevant uddannelse.

Tekst: Mette Fabricius Madsen,
Philip Zacho Kuipers & Ane Glad

Layout: Nikolaj Avlund

Fotos: Kristian Brasen,
taget hos UP2U i Slagelse.
Alle rettigheder tilhører CFBU.

Udgivet: Marts 2017

 CENTER FOR
**BOLIGSOCIAL
UDVIKLING**

Sadelmagerporten 2A
2650 Hvidovre
www.cfbu.dk